

Γρηγόρης Αυξεντίου

Ο Γρηγόρης Αυξεντίου γεννήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου του 1928 στο κατεχόμενο χωριό Λύση της επαρχίας Αμμοχώστου.

Τελειώνοντας το γυμνάσιο αποφάσισε να πάει στην Ελλάδα για να σπουδάσει στη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού. Παράλληλα μελετούσε, για να μπει στην Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών.

Υπηρέτησε στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα ως Έφεδρος Ανθυπολοχαγός Πεζικού για λίγους μήνες και μετά επέστρεψε στην Κύπρο.

Τον Ιανουαρίου του 1955 μπήκε στον αγώνα κατά των Άγγλων. Μπαίνοντας στον αγώνα του δόθηκαν τα εξής ψευδώνυμα: «Ζήδρος», «Ρήγας», «Αίαντας», «Άρης», «Μάστρος», «Ανταίος» και «Ζώτος». Αγωνίστηκε σκληρά στην αντίσταση κατά των Άγγλων και πολύ γρήγορα του δόθηκε η θέση του υπαρχηγού της Ε.Ο.Κ.Α.

Υπήρξε ο πρώτος καταζητούμενος από τους Άγγλους, οι οποίοι έκαναν πολλές προσπάθειες για να τον συλλάβουν και τον επικήρυξαν με το ποσό των 5.000 λιρών, επειδή ανατίναξε αγγλικές περιουσίες. Ο Αυξεντίου πάντα τους ξέφευγε και ποτέ δεν έχασε το κουράγιο του. Μια φορά μεταμφιέστηκε σε καλόγερο και κέρασε τους άγγλους διώκτες του χωρίς να τον αναγνωρίσουν.

Στα τέλη Φεβρουαρίου 1957 οι αγγλικές δυνάμεις ασφαλείας έλαβαν την πληροφορία από έναν βοσκό ότι ο Αυξεντίου και η ομάδα του κρύβονται σε μια σπηλιά πλησίον της Μονής Μαχαιρά, στο Τρόοδος. Αμέσως, απόσπασμα από 60 στρατιώτες έφθασε εκεί το απόγευμα της 2ας Μαρτίου. Περικύκλωσε τη σπηλιά και κάλεσε τον Αυξεντίου να παραδοθεί. Ο επικεφαλής του βρετανικού αποσπάσματος, ανθυπολοχαγός Μίντλετον, πλησίασε την είσοδο της σπηλιάς και φώναξε: «Ρίξε τα όπλα σου και παραδώσου, αλλιώς θα επιτεθούμε».

Τότε ο Γρηγόρης έπεισε τους συναγωνιστές του να παραδοθούν, ενώ αυτός έμεινε και πολέμησε μόνος επί 11 ώρες τους εχθρούς. Στις προτροπές των Άγγλων να παραδοθεί, απάντησε: "Μολών Λαβέ". Τελικά ξημερώματα της 3^{ης} Μαρτίου, μη μπορώντας να τον αναγκάσουν να βγει από την κρύπτη του, έριξαν βενζίνη και εμπρηστικές χειροβομβίδες και τον έκαψαν ζωντανό. Το καμένο σώμα του θάφτηκε κρυφά, υπό τον φόβο μαζικών εκδηλώσεων από τον λαό, στις 4 Μαρτίου στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας, στον χώρο που είναι γνωστός σήμερα ως «Τα Φυλακισμένα Μνήματα».

Ο Γρηγόρης Αυξεντίου ήταν μόλις 29 χρονών. Ο μαρτυρικός θάνατός του έχει γίνει πηγή έμπνευσης για πολλούς ποιητές, με σημαντικότερο το ποίημα του Γιάννη Ρίτσου «Ο αποχαιρετισμός». Ο Γρηγόρης Αυξεντίου έχει καταλάβει τη θέση του στο Πάνθεον των Ηρώων του Έθνους. Η θυσία του πρέπει να είναι πρότυπο και φάρος αγωνιστικότητας για όλους μας.